מה לערלה שכן לָא היתה להָ שעת הכושר

תאמר בבשר בחלב שהיתה לו שעת הכושר

חמץ בפסח יוכיח שהיה לו שעת הכושר

ואסור בהנאה מה לחמץ בפסח שכן ענוש

כרת תאמר בבשר בחלב שאינו ענוש כרת

כלאי הכרם יוכיחו שאין ענוש כרת ואסור

בהנאה ואם איתא ניפרוך מה לכלאי הכרם

שכן לוקין עליהן אפילו שלא כדרך הנאתן

ואביי תאמר במאי תאמר בבשר בחלב

שאין לוקין עליו אלא דרך הנאתו "אטו בבשר

בחלב אכילה כתיבה ביה ואידך דקא מותיב

לה סבר להכי קא גמר מנבילה מה נבילה

דרך הנאתה אף כשר כחלב דרך הנאתו

ואביי להכי לא כתב אכילה בגופו לומר

שלוקין עליו אפי' שלא כדרך הנאתו וְליפרוך

מה לכלאי הכרם שכן לא היתה לו שעת

הכושר א"ר אדא בר אהבה זאת אומרת

כלאי הכרם עיקרן נאסרין הואיל והיתה להן

שעת הכושר קודם השרשה מתיב רב

שמעיה ליהמעביר עציץ נקוב בכרם אם הוסיף

מאתים אסור הוסיף אין לא הוסיף לא אמר

רבא תרי קראי כתיבי כתיב יהזרע וכתיב

המלאה הא כיצד יזרוע מעיקרו בהשרשה

יזרוע ובא הוסיף אין לא הוסיף לא א"ר יעקב

א"ר יוחנן בכל מתרפאין חוץ מעצי אשירה

היכי דמי אי נימא דאיכא סכנה אפילו עצי

אשירה גמי ואי דליכא סכנה אפילו כל

איסורין שבתורה נמי לא לעולם דאיכא סכנה

ואפי' הכי עצי אשירה לא יידתניא ר' אליעזר

אומר אם נאמר ²בכל נפשך למה נאמר בכל

מאודך ואם נאמר בכל מאודך למה נאמר בכל

נפשך אלא לומר לך אם יש אדם שגופו חביב עליו מממונו לכך נאמר בכל נפשך יש ויש

אדם שממונו חביב עליו מגופו לכך נאמר

בכל מאודך כי אתא רבין אמר רבי יוחנן

יבכל מתרפאין יחוץ מע"ז וגילוי עריות

ל א מיי׳ פי״ד מהלכות

יא טוש"ע שם: לא ב מיי פ"ה מהלי

לב ג מיי שם הלי כג

טוש"ע שם סעיף ח: לג ד מיי פ"ה מהלכות יסודי החורה הלי ו

מאכלות אסורות הל׳ י

בלאים כלי יו נוש"יוו

א) חולין קטו. כלאי פ״ו מ"ח, ב) [המלאה וכתיב הזרע וכן איתא בחולין קיו. וכ"כ בפירש"י דהכאן, נ) דרכום חח: יוחה חד סנהדרין עד., ד) [עי' תוס' סוטה י: ד"ה נוח], ה) [דף קטו.], ו) [קרח יח כט], ו) בס"א: דמינות, מ) בס"א: ישו, ט) בס"א: ס"א:

הגהות הב"ח (ל) גם' ואם יש לדס שממונו חביב:

גליון הש"ם ברש"י זאת אומרת. משום דאבתי לאו בשר בחלב. ע"י מנחות קל: צכש"י ד"ה הוליל יבתוספו׳ שם ד״ה פיגול:

לעזי רש"י מלוי"י [מלויי"ד]. קדחת.

מוסף רש"י

המעביר עציץ נקוב. וזרעיס נו והענירו נכרס, ולעים כו הטפירו כמיט, וכיון דנקוב הוא יונק מן הכרס (חולין קטד.). הוסיף מאתים. הוסיף הכרס אחד ממאמים הירק או גרעיני הוכעים בתוכו. דהוו להו איסור, אסור, וכל שכן אם הוסיף יותר, דכלאי הכרס אין בטלים עד שיהו בו מאמים דהיתר ביא כן תמעים האמני והאחד של איסור (שם). לא הוסיף. מאמים אלא פחות כל דהו וכגון שיש בהיתר מאתים בו, דהוי איהו אחד ומאתים, מותר (שם). כתיב הזרע. משמע וריעה עלמה (שם). וכתיב שם). זרוע נתוך הכרס ותוספתו מעיקרו. נתוך הכרס נאסר מיד נהשרשה (שם). ורוע ובא. שהיה נשרש בהיתר חוץ לכרם ננר נהיתר חון ננרס נעינן מלחה (שם). למה נאמר בכל מאודך. יאמר החביב שבהן וכל שכן שאינו חביב (יומא פב.). לכך נאמר בכל מאודך. מן החביב עליך (ברכות סא:) כלומר תהא אהבתו חביבה לך יותר מכל

מוסף תוספות

א. שהיתה לו שעת הכושר ואסור כהואה ואז לא מצי למיפרך שכן ענוש כרת והא שור הנסקל אינו ענוש כרת. תוס' ל"פ. ב. דלאחר שנגח הוא אסור וקודם שנגח נמי רינא וליתי במה הצד וכו׳. תוס׳ שלונן. ד. ואין זה דוחק שהפירות הוסיפו מאתים ולא העצים דאורמא דמילמא הוי הרי לפני זריעת כלאים. תוס׳

ערלה לא היתה לה שעת הכושר. שהפרי הזה חנט באיסור ונגמר באיסור תאמר בבשר בחלב שיש לו שעת הכושר קודם שניתן בחלב: כלאי הכרם יוכיחו. ובשחיטת חוליןם פריך וניתא ערלה תוכיח וחזר

> שכן לא היתה להם שעת הכושר: ואם איתא. דכלאי הכרם חלוקין להחמיר משאר איסורין ליפרוך האי: ואביי. אמר לך היכי ניפרוך היכי נסיימה למילתיה דלא נילף בשר בחלב מיניה נימא תאמר בבשר בחלב כו׳ אטו בשר בחלב אכילה כתיבה ביה התם נמי לוקין עליו אפי׳ שלא כדרך הנאתה: **מנכילה**. ונבילה אכילה כתיבא ביה. נבילה לאו דוקא האמר דהא מטריפה גמרינן לה. ויש מפרשים דמשום דהאי טריפה דקרא איירי באבר ובבשר המדולדל בה ושחטה כדאמרינן בבהמה המקשה לילד (חולין עג:) קרי ליה נבילה דדמי לנבילה דלא מישתרו בשחיטה ואין נראה לי דטריפה נמי לא מישתריא בשחיטה ואי משום דלא מיטמיא הנך נמי לא מיטמאו: ואידך. אביי אמר לך להכי לא כתיב אכילה בגופו ללמדך שלוקין כו׳ הלכך לא מצי פריך תאמר בבשר בחלב כו׳: וליפרוך מה לכלאי הכרם שכן לא היתה להם שעם הכושר. וקא סלקא דעתך שאין נאסרין אלא גידוליהן ולכן לא היתה להן שעת הכושר: ואם אומרם. מדלא פריך הכי שמע מינה כלאי הכרם עיקרן נאסר אף עיקר הזריעה עלמה נאסרה חריעה היתה לה שעת הכושר כל ימיה עד שנשרשה. י"מ דהאי מקשה נמי ידע שאף הזריעה נאסרת אלא סבור שמשעת זריעה נאסרת וכך שמעתי אבל א״א להעמידה דמיבעי לו לפרושי הכי מה לכלאי הכרם שכן לא היתה להן שעת הכושר משעה שבאו לכלל כלאים תאמר בבשר בחלב שהיתה לו שעת הכושר משעה שבה לכלל זה דאם שורהו כל היום בחלב אינו נאסר בכך ומשני עיקרן נאסרו משנשרשו ולא משנזרעו וכמה גמגומים יש בה חדא דטעמא דלא מיתסר °משום דאכתי לא בשר בחלב

חשיב ליה והרי הוא כאילו זה לבד וזה לבד וכן כלאים כ"ז שלא נשרשו הרי הן כמונחין בכדא ועוד כי אמר לעיל חמץ בפסח יוכיח מיבעי ליה למימר שהיתה לו שעת הכושר משנקרא חמן בפסח והא ליתא ועוד מדמוחיב רב שמעיה הוסיף אין לא הוסיף לא מכלל דליכא מאן דסליק אדעתיה משעת זריעה אלא הוה סלקא דעתיה תוספת אין עיקר לא ולשון עיקרן משמע כדפרישית דללישנא בתרא הכי הוה ליה למימר זאת אומרת כלאי הכרס בהשרשה נאסרו: המעביר עליך נקוב בכרס. וזרעים בתוכו שכבר למחו הוסיף הלמח בכרם מאתים אחד מן המאתים שיש בו עכשיו שמתחלה היו בו קל"ט שיעורים כתוספת זו ועכשיו יש בו מאתים אסורין לפי שאין בהיתר הראשון כדי לבטל התוספת האסור שהערלה וכלאים אין בטלין אלא במאמים של היתר לבד האיסור לא הוסיף מאמים אלא פחות כל שהוא מותר דיש בו כדי להעלות באחד ומאתים ובספריי יליף ליה מתרומה שעולה באחד ומאה וכלאים שכפל את אסוריו שאסורין בהנאה כפל את עלייתן. ודוקא נקט נקוב דיונק מקרקע

בוה לערלה שכן לא היתה לה שעת הכושר. הקשה ריב"ל נילף מערלה שהיתה לה שעת הכושר כגון נטל ענף מאילן של היתר שלא נגמרו פירותיו והרכיבו או נטעו ואומר ר"י דאינו אוסר הדין והתם מתרץ לה בכל הבשר ולקמן פריך ונימא מה לכלאי הכרם 🧪 אלא מה שגדל אחר שהרכיבו או נטעו וזה לא היה לו שעת הכושר

והענף עלמו אינו נאסר אלא מפני תערובת האיסור ואם היה יכול להבדיל אותו הענף ממה שגדל אחרי כן היה מותר וכן כלאי הכרם אי לא היה עיקרו נאסר או מעביר עליך נקוב חשוב לא היה לו שעת הכושר שהאיסור הגדל אחרי כן לא היה לו מעולם שעת הכושר: מה לחמץ בפסח שכן ענוש כרת. ומשור הנסקל לא מצי למימר יוכיח א דמה לערלה ולשור הנסקל שכן לא היה

להם שעת הכושר לאכילה ב: בלאי הברם יוביחו. נפ׳ כל הנשר (חולין קטו:) פריך ונימא ערלה תוכיח ומשני ונראה לר"י דהוה מצי למילף במה מצינו מכלאי הכרם לחודייהו דמה כלאי הכרם שכן . נעבדה בו עבירה ואסורה באכילה ובהנאה אף אני אביא בשר בחלב וכו׳ אלא ניחא ליה למילף מכל הני בק"ו דאלים טפי: באה דבדאי הכרם שכן לוקים עליו שלא כדרך בו׳. תימה לרשב״ה היה גופה נילף במה מלינו מכלאי הכרם שילקו על בשר בחלב שלא כדרך הנאה ואומר ר"י דליכא למילף דאיכא למימר דשור הנסקל וחמץ שעבר עליו בבל יראה יוכיח שנעבד בו עבירה ואסור באכילה ואינו אסור אלא כדרך

הנאתו דאכילה כתיב בהו: קרן נאסרין. אומר ר״י שגם הגבעולים והקש שגדל ממנו נאסר כדאמרינן לקמן (ד' כו:) תנור שהסיקו בקליפי ערלה או בקשין של כלחי הכרם חדש יותץ וקשה לר"י דבפרק האשה שנפלו (כתובות דף פ. ושם) גבי מוליא הולאות על נכסי אשתו וכו׳ מפרש רב יהודה אפי׳ לא אכל אלא חבילי זמורות רב יהודה לטעמיה דאמר אכלה ערלה וכלאים ושביעית הוי חזקה פי' אע"פ שבכל אלו אין יכול לאכול רק העלים שהפירות אסורין אלמא עלי כלאים

שרו ואומר ר"ת דהתם מיירי באותן עלים שהיו קודם זריעת כלאים וקודם שהוסיף מאמים ד אבל אומן שגדילין אחרי כן אסורין מאחר שהוסיף מאתים:

ושפיכות

הואיל והיתה לו שעת הכושר קודם השרשה. והא לאמרינן בפ"ק דמנחות (דף ו. ושם) גבי טריפה דכלאים לא היה להם שעת הכושר התם קאי על משקה ישראל ומשקה לא היה לו לעולם שעת הכושרה:

הרץ מעצי אשירה. נראה לר"י דמיירי כגון שאין יכול להתרפא משאר עלים אלא בזה כגון על ידי שדים או שום דבר אחר משום דאתי למיטעי בתר ע"ז וגבי בן דמא בע"ז פרק שני (דף מ: ושם) שנשכו נחש ובא יעקב איש כפר סכניא לרפאותו ולא הניחו ר' ישמעאל משום דאפיקורסותי משכא ומפרש בירושלמי בפ' שמנה שרלים שהיה רולה ללחוש לו בשם זרי אבל ע"י תחבושת שרי כדאמרי התם (דף כת.) דר' אבהו רמא ליה יעקב אפיקורסאש סמא אשקיה:

דרך אויר: לא הוסיף לא. אלמא אין הזריעה נאסרת: מליאה. גידולין: הורע. הראשון: זרוע מעיקרו. בכרם בהשרשה כדכתיב הורע משמע שאף הוריעה נאסרת מיהו קודם השרשה כמאן דמנחא בכדא דמי: זרוע ובא. קודם לכן הוסיף אין לא הוסיף לא דכתיב מלאה: בכל מסרפאין. אפילו באיסורי הנאה: למה נאמר בכל מאודך. יאמר החביב משניהן ודיו ומפרש לפי שפעמים שזה חביב ופעמים שזה חביב לכך הולרכו שניהן לומר אהוב את בוראך יותר מן החביב עליך והמתרפא בעלי אשירה נראה כמודה בה:

עכשיו נזרע בהשרשה, בעת שנזרע זרע בהשרשה נאסר, שנאמר הזרע. אמר ר' אח' בכל מתרפאין חוץ מעצי אשירה, ואפילו היכא דאיכא סכנה שנאמר בכל נפשך אפילו נוטל נשמתך. כי אתא רבין אמר רבי יוחנן בכל מתרפאין חוץ מע"ז

ילבי היפנה של היה בל עבנים שעושין מהם יין לנכסים וכו׳ דרוקא דחרצן שנדרע הוא שהיתה לו שעת הכושר קודם השרשה למונות שלם. ה. [ד]איירי בענבים שעושין מהם יין לנכסים וכו׳ דרוקא דחרצן שנדרע הוא שהיתה לו שעת הכושר קודם השרשה ומן החרצן אין עושין נסכים. מוס' מנסות ו. כי לפעמים יש כח ביד שדים להטעות כדי לטרדם, אבל בשאינו תולה תועלת בהם יותר מאחרים אלא שאמר לו הבא לי מים או עצים מותר להביא אף מעבודת כוכבים. מוס' ע"ן ס:

סמג עשיו ה טוש"ע י"ד סי׳ קנה סעיף ב [רב אלפס כאן ובע"ו פ"ב ד' שלח:]: תורה אור השלם לא תִוְרֵע כַּרְמְּךְ ָרְאָיִם פֶּן תִּקְּו הַמְלֵאָה הַזֶּרֵע אֲל תִּוְרָע וּתְבוּאַת הַכָּרֶם:

דברים כב ט 2. וְאָהַבְתָּ אֵת יִיָּ אֱלֹהֶיךְ בּּבְל לְבָבְךּ וּבְכָל נַפְשְׁךּ וּבְכָל מְאֹדֶף: דברים ו ה

רבינו חננאל

ודחינן מה לערלה שכן וכו׳, חמץ בפסח יוכיח, ופרכינן מה לחמץ בפסח שכן ענוש כרת, כלאי הכרם יוכיחו. ואם איתא נפרוך מה לכלאי הכרם שכן . לוקין עליהן אפילו שלא כדרד הנאתז. ופריק אביי הכי בשר בחלב נמי לוקה הכי בשר בחלב נמי לוקה עליו אפילו שלא כדרך הנאתו דהא לא כתיבא ביה אכילה. ואיסי אמר לד לנבלה. שנאמר כי עם קרוש אתה לה׳ אלהיך לא תכשל גדי בחלב אמו, וכתיב ואנשי קדש תהיוז , לי ובשר בשדה טרפה לא תאכלו, הנה נאמר בכאן . כי עם קדוש, ונאמר להלן קדש חהיון לי, הרי אכילה בהדיא כתיבא אדרבה נימא להכי לא מתיב ביה אכילה בגופו לומר שלוקה שלא כדרך הנאתו. ונפרוך מה לכלאי הכרם שכן לא היתה להם שעת הכושר, תאמר בבשר בחלב שהיתה לו שעת הרווד וואילו וורה רוור ואינו אסור אלא אם בשלו. . ודחינן כלאי הכרם ומי דהיתה להם שעת הכושר משעת זריעה עד שעת השרשה, ל) כי לא נאסר אלא עיקרן, והן שלשה ימים שהנטיעה קולטת בהן. ומהאי טעמא דייק . רב אדא בר אהבה ואמר זאת אומרת כלאי הכרם עיקרן נאסרו. ומקשינן איני דכלאי הכרם בהשרשה במאתים אסור, כלומר אם במאורם אסוו, כיונו אם הוסיף עציץ זה בכרם כשיעור שיש בו חלק . אחד במאתים חלקים כמה . שיש בו נאסר. מכלל שאם לא הוסיף

. אפילו השריש לא נאסר

וכתיב הזרע, הא כיצד, אם

כדכתיב המלאה, לא היה

זרוע

א) דברי רבינו הוא כפיי הייית שהובא ברש"י כאן ד"ה זאת אומרת ואולי דרש"י כיון בזה על דברי הר"ח ז"ל אלו.